

I. ANTIKA

1. Grécky svet: polis a dikaion.....	23
2. Počiatky v epose.....	26
2.1. Homér.....	26
2.2. Hesiodos.....	27
3. Predsokratici.....	28
3.1. Táles z Milétu.....	28
3.2. Pytagoras.....	28
3.3. Xenofanes.....	29
3.4. Herakleitos.....	30
3.5. Demokritos.....	31
3.6. Sofisti.....	32
3.7. Herodotos.....	34
3.8. Tukydidés.....	35
4. Sokrates.....	36
5. Isokrates.....	39
6. Xenofón.....	40
7. Platón.....	41
7.1. Spravodlivá ústava.....	42
7.2. Klasifikácia nespravodlivých ústav.....	44
7.3. Spravodlivosť a zákony.....	45
8. Aristoteles.....	47
8.1. Učenie o spoločnosti.....	48
8.2. Klasifikácia ústav.....	50
8.3. Právo, spravodlivosť a slušnosť.....	52
9. Epikurejci.....	54
10. Stoici, kynici a skeptici.....	55
11. Rímsky svet: res publica, ius a iustitia.....	57
12. Rímska stoa.....	58
12.1. Polybios.....	58
12.1.1. Kolobeh a biológia ústav.....	59

12.2.	Marcus Tullius Cicero.....	61
12.2.1.	Koncepcia prirodzeného práva.....	62
12.3.	Lucius Annaeus Seneca.....	63
12.4.	Epiktétos.....	64
12.5.	Marcus Aurelius Antoninus.....	64
13.	Rímska jurisprudencia.....	65
13.1.	Iavolenus.....	66
13.2.	Celsus.....	67
13.3.	Iulianus.....	67
13.4.	Pomponius.....	68
13.5.	Gaius.....	69
13.6.	Papinianus.....	70
13.7.	Paulus.....	70
13.8.	Ulpianus.....	71
13.9.	Modestinus.....	72

II. KREŠŤANSTVO A ISLAM

14.	Prienik kresťanstva.....	77
14.1.	Vývoj názorov.....	79
15.	Augustinus Aurelius.....	81
15.1.	Teória dvoch štátov.....	81
15.2.	Učenie o prirodzenom práve.....	83
16.	Medzihra.....	84
17.	Tomáš Akvinský.....	88
17.1.	Človek, spoločnosť, štát.....	89
17.2.	Právo a spravodlivosť.....	90
18.	Martin Luther.....	92
18.1.	Východiská.....	93
18.2.	Názory na štát a právo.....	93
19.	Jean Calvin.....	95
19.1.	Dve ríše.....	95
20.	Islam: hlavné kontexty.....	96
20.1.	Päť pilierov islamu.....	99
20.2.	Moslimské právo.....	100

III. NA CESTEK SUVERÉNNYM ŠTÁTOM A REVOLÚCIÁM

21. Prechod k svetskému chápaniu štátu.....	103
22. Dante Alighieri.....	103
23. Marsilius z Padovy.....	105
23.1. Vláda, ľud a zákony.	106
24. Bartolus de Sassoferrato.....	107
25. Niccolo Machiavelli.....	109
25.1. Človek, štát, politika.....	109
25.2. Profil vladára.....	110
25.3. Úvahy o prvej dekáde Tita Livia - iný Machiavelli?.....	111
26. Jean Bodin.....	112
26.1. Suverenita štátnej moci.....	113
26.2. Forma štátu, právo a spravodlivosť.....	114
27. Utopické modely štátu.....	117
27.1. Thomas More.....	117
27.2. Tomasso Campanella.....	119
28. Cesty k revolúciám.....	120
29. Hugo Grotius.....	122
29.1. Rozdelenie suverenity.....	123
29.2. Prírodné právo ako základ medzinárodného práva.....	123
29.3. Otázky vojny a mieru.....	124
30. Baruch Spinoza.....	125
30.1. Racionalistický prístup k právu a štátu.....	126
30.2. Úvahy o demokracii.....	127
31. Thomas Hobbes.....	128
31.1. Od vojny všetkých proti všetkým k štátu.....	129
31.2. Právo štátu.....	130
32. John Locke.....	131
32.1. Človek a štát.....	132
32.2. Delba moci v štáte.....	133
33. David Hume.....	134
33.1. Základy politickej teórie.....	134
33.2. Pôvod a nevyhnutnosť právneho poriadku.....	135

34. Samuel Pufendorf	136
35. Christian Thomasius.....	137
36. Christian Wolff	138
36.1. Prírodné právo na antropologickom základe.....	138
37. Charles-Louis Montesquieu.....	140
37.1. Duch zákonov.....	140
37.2. Deľba moci v štáte.....	141
38. Jean-Jacques Rousseau.....	143
38.1. Problém nerovnosti medzi ľuďmi.....	143
38.2. Teória spoločenskej zmluvy.....	145
39. Schody k americkej slobode.....	146
39.1. Federalisti.....	147
Deklarácia práv človeka a občana z 26. augusta 1789.....	149

IV. ZÁTIŠIE S KANTOM: LIBERÁLI, KONZERVATÍVCI, POZITIVISTI A INÍ

40. Od Kanta k modernému liberalizmu a pozitivizmu.....	155
41. Immanuel Kant.....	156
41.1. Mravný zákon a kategorický imperatív.....	157
41.2. Sloboda a právo.....	158
41.3. Štát a projekt zväzu štátov.....	159
41.4. Osvietenstvo a despotizmus.....	161
42. Georg Wilhelm Friedrich Hegel.....	162
42.1. Tajomstvá Hegelovej filozofie ducha.....	162
42.2. Filozofia práva.....	163
42.3. Medzinárodné právo a svetové dejiny.....	165
43. Arthur Schopenhauer.....	166
43.1. Človek ako tvor nerozumný.....	167
43.2. Právna veda a politika.....	167
44. Jeremy Bentham.....	169
44.1. Princíp utility.....	169
44.2. Systém právnej vedy.....	170
45. John Austin.....	172
45.1. Právna veda.....	172
45.2. Analytický rozbor práva.....	173

46.	John Stuart Mill.....	175
46.1.	Sloboda a autorita.....	175
46.2.	Demokracia a riziká väčšinového princípu.....	177
47.	Benjamin Constant.....	179
47.1.	Úvahy o slobode.....	179
47.2.	Model ústavnej vlády.....	180
48.	Alexis de Tocqueville.....	181
48.1.	Sloboda a rovnosť, demokracia a despocia.....	181
48.2.	Starý režim a revolúcia.....	184
49.	Wilhelm von Humboldt.....	185
49.1.	Jednotlivec a štát.....	185
50.	Edmund Búrke.....	187
50.1.	Revolúcia z pohľadu konzervatívca.....	188
51.	Friedrich Carl von Savigny.....	189
51.1.	Duch národa v práve.....	190
51.2.	Teória výkladu práva.....	191
52.	Rudolf von Ihering.....	192
52.1.	Právo ako boj záujmov.....	193
52.2.	Účel v práve.....	194
53.	Georg Jellinek.....	195
53.1.	Problém práva.....	196
53.2.	Funkcie základných práv.....	197
53.3.	Definícia štátu.....	198
54.	Rudolf Stammler.....	199
54.1.	Úlohy právnej filozofie.....	200
54.2.	Právo a moc.....	200

V. SOCIALISTI A SOCIOLÓGOVIA

55.	Raný socializmus.....	205
55.1.	Claude Henri de Saint-Simon.....	205
55.2.	Francois Marie Charles Fourier.....	207
55.3.	Róbert Owen.....	208
56.	Anarchizmus.....	210
56.1.	Pierre Joseph Proudhon.....	210
56.2.	Michail Bakunin.....	212

57. Karl Marx.....	214
57.1. Triedny pohľad na ľudskú spoločnosť.....	215
57.2. Štát a právo ako nadstavba spoločenského systému.....	217
58. Friedrich Engels.....	218
58.1. Pôvod a historické osudy štátu.....	219
59. Ortodoxia: Karl Kautsky.....	221
60. Revízia: Eduard Bernstein.....	222
61. Zakladatelia modernej sociológie.....	224
61.1. Auguste Comte.....	224
61.1.1. Štruktúra sociológie a zákon troch štádií.....	224
61.2. Max Weber.....	227
61.2.1. Moc, panstvo, politika.....	227
61.2.2. Byrokracia a demokracia.....	229
62. Sociológia práva.....	231
62.1. Eugen Ehrlich.....	231
62.1.1. Voľné právo.....	231
62.1.2. Sociológia práva: živé právo.....	232
62.2. Hermann Ulrich Kantorowicz.....	233
62.2.1. Voľné právo.....	233
63. Sociologická jurisprudencia.....	234
63.1. Roscoe Pound.....	234
63.1.1. Sociálna kontrola, sociálne inžinierstvo a záujem.....	235
64. Francúzska sociológia práva.....	236
64.1. Emile Durkheim.....	236
64.2. Leon Duguit.....	238
64.2.1. Solidaristická teória práva a štátu.....	238
64.3. Jean Carbonnier.....	238

VI. ZÁVAN (PRÁVNEHO) REALIZMU

65. Psychologizmus a škandinávsky právny realizmus.....	243
65.1. Leon Petrażycki.....	243
65.2. Škandinávsky právny realizmus.....	244
65.2.1. Axel Hägerström.....	244
65.2.1.1. Realita práva ako slovná mágia.....	245

65.2.2.	Anders Vilhelm Lundstedt.....	246
65.2.2.1.	Právne normy, právo a všeobecné blaho.....	246
65.2.3.	Karl Olivecrona.....	247
65.2.3.1.	Nezávislé imperatívy.....	247
65.2.4.	Alf Ross.....	248
65.2.4.1.	Platné právo a obsah právnej vedy.....	249
66.	Americký právny realizmus.....	250
66.1.	Pragmatická filozofia	250
66.2.	Oliver Wendell Holmes.....	250
66.3.	John Chipman Gray.....	252
66.4.	Karl Nickerson Llewellyn.....	252
66.5.	Jerome Frank.....	254

VII. TEÓRIE RELATIVITY LUDSKOSTI

67.	Gustave Le Bon.....	257
67.1.	Psychológia nás.....	257
67.2.	Vodcovia nás.....	258
68.	Od Lenina k Stalinovi.....	259
68.1.	Vladimír Iljič Lenin.....	259
68.1.1.	Štát a revolúcia.....	260
68.1.2.	Proletárska demokracia.....	261
68.2.	Lev Davidovič Trockij.....	262
68.3.	Jozef Vissarionovič Stalin.....	264
68.3.1.	Otázky štátu a práva.....	265
69.	Fašistická politická ideológia.....	267
69.1.	Taliansky fašizmus: Benito Mussolini.....	267
69.2.	Zdroje nemeckého fašizmu: Adolf Hitler.....	268
69.3.	Národ a rasa.....	268
69.4.	Antisemitizmus.....	269
69.5.	Vodcovský princíp.....	270
69.6.	Dôsledky pre právnu vedu.....	270

VIII. HĽADANIE LEPŠÍCH SVETOV

70. Joseph Alois Schumpeter.....	275
70.1. Realistická teória demokracie.....	275
71. Gustav Radbruch.....	277
71.1. Čo s nespravodlivým právom?.....	278
71.2. Gustav Radbruch: Päť minút právnej filozofie	279
72. Hans Kelsen.....	281
72.1. Čistá právna náuka.....	282
73. Herbert Lionel Adolphus Hart.....	284
73.1. Právo, primárne a sekundárne normy.....	284
74. Ronald Myles Dworkin.....	286
74.1. Kritika právneho pozitivizmu.....	287
74.2. Teória právnych princípov.....	287
75. Lon Luvois Fuller.....	289
75.1. Vnútna morálka práva.....	290
76. John Mitchell Finnis.....	291
76.1. Obhajoba prirodzeného práva.....	292
76.2. Základné dobré a zachovávanie práva.....	292
77. John Bordley Rawls.....	294
77.1. Teória spravodlivosti.....	295
78. Robert Nozick.....	298
78.1. Minimálny štát.....	298
78.2. Spravodlivé nároky.....	300
79. Friedrich August von Hayek.....	301
79.1. Pravidlá a poriadok.....	301
79.2. Demokracia a totalita.....	303
79.3. Chiméra sociálnej spravodlivosti.....	305
80. Karl Raimund Popper.....	306
80.1. Východiská kritického racionalizmu.....	307
80.2. Otvorená spoločnosť a jej nepriatelia.....	308
80.3. Demokracia a sloboda bez svätožiari.....	310
Zoznam použitej literatúry.....	313